

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 5/21
Luksemburg, 14 stycznia 2021 r.

Wyrok w sprawie C-441/19
TQ / Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Przed wydaniem decyzji nakazującej powrót wobec małoletniego bez opieki państwo członkowskie powinno sprawdzić, czy w państwie powrotu są dostępne dla małoletniego odpowiednie warunki przyjęcia

Ponadto, jeżeli odpowiednie warunki przyjęcia nie będą już zapewnione na etapie wydalenia, państwo członkowskie nie będzie mogło wykonać decyzji nakazującej powrót

W czerwcu 2017 r. TQ, małoletni bez opieki mający wówczas 15 lat i cztery miesiące, złożył w Niderlandach wniosek o zezwolenie na pobyt na czas określony na podstawie prawa do azylu. W ramach tego wniosku TQ wskazał, że urodził się w 2002 r. w Gwinei. Po śmierci ciotki, u której mieszkał w Sierra Leone, TQ przybył do Europy. W Amsterdamie (Niderlandy) miał on być ofiarą handlu ludźmi i był wykorzystywany seksualnie, wskutek czego aktualnie cierpi na poważne zaburzenia psychiczne. W marcu 2018 r. Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (sekretarz stanu ds. sprawiedliwości i bezpieczeństwa, Niderlandy) postanowił z urzędu, że TQ nie może uzyskać zezwolenia na pobyt na czas określony, przy czym sąd krajowy wyjaśnił, że TQ nie może ubiegać się ani o status uchodźcy, ani o ochronę uzupełniającą. Zgodnie z prawem niderlandzkim decyzja Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid jest równoważna decyzji nakazującej powrót.

W kwietniu 2018 r. TQ wniósł skargę na tę decyzję do sądu krajowego, podnosząc w szczególności, że nie wie, gdzie przebywają jego rodzice, nie mógłby ich rozpoznać po powrocie, nie zna żadnego innego członka swojej rodziny i nie wie nawet, czy tacy członkowie istnieją.

Sąd krajowy wyjaśnił, że uregulowanie niderlandzkie wprowadza rozróżnienie oparte na wieku małoletniego bez opieki. W odniesieniu do małoletnich w wieku poniżej 15 lat w chwili złożenia wniosku o udzielenie azylu, przed wydaniem decyzji w przedmiocie tego wniosku przeprowadza się badanie dotyczące istnienia odpowiednich warunków przyjęcia w państwie powrotu, przewidziane w art. 10 dyrektywy 2008/115¹, jako że w razie braku takich warunków przyjęcia ci małoletni otrzymują zwykłe zezwolenie na pobyt. W przypadku małoletnich w wieku co najmniej 15 lat w chwili złożenia wniosku o udzielenie azylu, takich jak TQ, takiego badania się nie przeprowadza, przy czym organy niderlandzkie wydają się czekać, aż dani małoletni osiągną wiek 18 lat, aby następnie wykonać decyzję nakazującą powrót. W okresie pomiędzy złożeniem wniosku o udzielenie azylu a uzyskaniem pełnoletniości pobyt w Niderlandach małoletniego bez opieki w wieku co najmniej 15 lat jest zatem w efekcie nielegalny, lecz tolerowany.

W tym kontekście sąd krajowy zwrócił się do Trybunału z pytaniem o zgodność z prawem Unii wprowadzonego w uregulowaniu niderlandzkim rozróżnienia między małoletnimi bez opieki w wieku powyżej 15 lat a małoletnimi w wieku poniżej 15 lat.

Ocena Trybunału

Trybunał stwierdził, że gdy na podstawie dyrektywy powrotowej państwo członkowskie zamierza wydać decyzję nakazującą powrót wobec małoletniego bez opieki, musi ono na wszystkich

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz.U. 2008, L 348, s. 98, zwana dalej „dyrektywą powrotową”).

etapach postępowania brać koniecznie pod uwagę dobro dziecka², co wymaga przeprowadzenia ogólnej i pogłębionej oceny sytuacji tego małoletniego. Zdaniem Trybunału wydanie przez dane państwo członkowskie decyzji nakazującej powrót bez uprzedniego upewnienia się co do istnienia odpowiednich warunków przyjęcia w państwie powrotu skutkowałoby tym, że ów małoletni, pomimo objęcia decyzją nakazującą powrót, nie mógłby zostać wydalony, w razie gdyby takich warunków przyjęcia nie było. Taki małoletni bez opieki znalazłby się zatem w sytuacji znacznej niepewności co do swojego statusu prawnego i przyszłości, w szczególności w odniesieniu do objęcia nauczaniem szkolnym, więzi z rodziną przyjmującą lub możliwości pozostania w danym państwie członkowskim, co byłoby sprzeczne z wymogiem ochrony dobra dziecka na wszystkich etapach postępowania. Wynika z tego, że w razie braku dostępności odpowiednich warunków przyjęcia w państwie powrotu nie można wydać wobec zainteresowanego małoletniego decyzji nakazującej powrót.

Trybunał uściślił w tym kontekście, że wiek rozpatrywanego małoletniego bez opieki jest jednym z szeregu czynników dla celów sprawdzenia istnienia odpowiednich warunków przyjęcia w państwie powrotu i ustalenia, czy dobro dziecka powinno skutkować niewydaniem wobec tego małoletniego decyzji nakazującej powrót. W związku z tym Trybunał wskazał, że państwo członkowskie nie może wprowadzić rozróżnienia między małoletnimi bez opieki wyłącznie według kryterium ich wieku dla celów sprawdzenia istnienia takich warunków przyjęcia.

Trybunał orzekł również, że przy uwzględnieniu obowiązku wydania przez państwa członkowskie decyzji nakazującej powrót wobec każdego obywatela państwa trzeciego nielegalnie przebywającego na ich terytorium³ i przeprowadzenia jego wydalenia⁴ w możliwie najszybszym terminie dyrektywa powrotowa stoi na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie, po wydaniu wobec małoletniego bez opieki decyzji nakazującej powrót i upewnieniu się co do istnienia odpowiednich warunków przyjęcia w państwie powrotu, powstrzymało się od przeprowadzenia następnie jego wydalenia do chwili osiągnięcia przez niego wieku 18 lat. W takim przypadku rozpatrywanego małoletniego bez opieki należy wydalic z terytorium danego państwa członkowskiego, z zastrzeżeniem zmiany jego sytuacji. W tym względzie Trybunał uznał, że w razie gdyby odpowiednie warunki przyjęcia w państwie powrotu nie były już zapewnione na etapie wydalenia małoletniego bez opieki, dane państwo członkowskie nie będzie mogło wykonać decyzji nakazującej powrót.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

---

² Zob. art. 5 lit. a) dyrektywy powrotowej.

³ Zob. art. 6 ust. 1 dyrektywy powrotowej.

⁴ Zob. art. 8 dyrektywy powrotowej.